

STATENS KARTVERK

Miljøverndepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 Oslo

Deres ref.:
2001/2295 -P/dh

Vår ref.:
Sak/dok.: 2002/379 - 2
Ark.: 008 HEH

Dato:
28. oktober 2002

Høring - Ny forskrift om føring av GAB-registeret

Statens kartverk viser til Miljøverndepartementets brev av 5. juli d.å. og avgir herved sin høringsuttalelse.

Til § 1 Statens kartverks myndighet og ansvar

Kartverket foreslår at 1 ledd, 2 setning skal lyde: *Den tekniske driften kan overlates til en databehandler.* Ordlyden slik den står tyder på at man har en bestemt person eller etat i tankene.

Etter Kartverkets forslag var dette begrepet hentet fra personopplysningsloven (POL) og skulle understreke at Kartverket beholdt behandlingsansvaret og bare kunne delegerer oppgaver til en som ble oppfattet som en databehandler etter POL. Vi foreslår at dette presiseres i kommentaren til § 1.

Til § 2 Innhold i GAB

Et viktig poeng for Kartverket er at terminologien, spesielt hva angår opplysninger knyttet til bygg, må være avstemt mot terminologien i plan- og bygningsloven med tilhørende forskrifter. I tillegg har Kartverket en tilføyelse hva angår opplysninger knyttet til grunneiendomsdelen.

Kartverket foreslår derfor følgende endringer:

- Grunneiendomsdelen: Organisasjonsnummer blir tatt inn, for eks. ved at det blir stående: Eiers navn, fødsels eller organisasjonsnummer, bosteds- eller postadresse, osv...
- Bygningsdelen: *byggherre* skiftes ut med *tiltakshaver*.

Til §3 Rapportering til GAB.

I forslaget heter det at *myndighetene må kontrollere de returnerte kvitteringer,...* (Kartverkets utheving). Prinsipielt er dette for så vidt korrekt, men man bør benytte anledningen til å justere teksten til dagens reelle situasjon. Kartverket foreslår derfor at setningen om kvitteringer strykes, og andre ledd 1 § 3 blir: *Myndighetene må påse at opplysningene kommer korrekt inn i registeret, og rette eventuelle feil snarest mulig.*

STATENS KARTVERK LAND

Besøksadresse: Kartverksvn 21, 3511 Hønefoss – Postadresse: Serviceboks 15, 3504 Hønefoss
Telefon: 32 11 81 00 – Telefax: 32 11 81 01 – E-postadresse: firmapost@statkart.no
Organisasjonsnummer: 971 040 238

www.statkart.no

I merknadene bør det heller understrekes at kontroll kan skje direkte mot skjerm etter oppdatering, for de myndigheter som oppdaterer on-line. Ellers kan kontroll skje via standardrapporter (kvitteringslister) som disse myndigheter mottar fast fra Kartverket uten kostnad for dem.

Til §4 Rett til informasjon og innsyn, 2 ledd

Departementet foreslår at *den som fører opplysninger inn i registeret* aktivt skal melde fra til hjemmelshaver om hva som er registrert. Kartverket antar at forslaget er begrunnet i at man gjennom en slik meldingsrutine kan få en dialog med eier, som kan bidra til å få dataene verifisert. Kartverket ser også at dette kan være hensiktsmessig, men mener at man her ikke har overskuet de økonomiske- og administrative konsekvensene.

Bestemmelsen ville hatt betydelige økonomiske konsekvenser i forbindelse med massiv-registreringer som MABYGG, adressekoordinat-prosjektet og boligadresse-prosjektet. Hver av disse prosjektene berørte minst en million eiendommer, og med en porto på ca. 5 kroner ville dette bety en fordyring på minimum 5 millioner pluss system- og lønnskostnader. Kartverket mener at i hvert fall adressekoordinat-prosjektet, som ikke ble eksternfinansiert i motsetning til de to andre, ikke ville ha blitt startet opp dersom denne regelen hadde eksistert.

De løpende kostnadene bør også beregnes. Kartverket har foretatt opptelling for september måned av endringer generert i fem kommuner av varierende størrelse. Endringer generert av kulturmyndighetene og ved koblinger mot Folkeregisteret, Posten og Enhetsregisteret kommer i tillegg. Resultatene vises i tabellen under:

Kommune	Antall eiendommer totalt	Antall eiendommer berørt av endringstransaksjoner	Antall eiendommer berørt i prosent av totalen.
Bergen	87 438	6 409	7,3
Lillehammer ¹	14 550	6 156	42,3
Ringerike	20 580	607	2,9
Øvre Eiker	10 750	332	3,1
Rollag	2573	50	1,9

Bare portoen vil bety vesentlige utgifter hver måned, i tillegg kommer arbeidet. En slik regel ville derfor medføre en økonomisk og administrativ tilleggsbyrde for kommunene, uten det er tilstrekkelig dokumentert at nytteverdien ville stå i forhold til dette.

Derimot mener Kartverket at forslaget bør gjøres gjeldende i forhold til byggesaker, fordi de økonomiske og administrative omkostningene av dette kan forsvares ut fra behovet for en kvalitetsheving av B-delen i GAB.

Det vises her til Kartverkets brev av 17.12.2001 om forslag til endringer i forskriftene til delingsloven og nødvendige justeringer i plan- og bygningsloven. Kartverket fremmet forslaget så tidlig som i desember 2001 for at saken kunne vurderes i forbindelse med de bebudede endringer i Plan- og bygningsloven, Ot.prp. nr. 112 (2001-2002), som det nå arbeides med forskrifter til.

Forslaget er at det skal skje registrering i GAB og oversendelse av registreringsbrev til tiltakshaver samtidig med byggetillatelsen. I dag oppstår det et etterslep i registreringen i GAB i forhold til byggetillatelsen. I 1999 stanset SSB arbeidet med prognoser for konjunkturutviklingen, som er Stortingets viktigste konjunkturindikator, nettopp på grunn av dette etterslepet. For å få dette

¹ Den relativt større mengden endringer i Lillehammer skyldes i følge innhentede opplysninger betydelige adresseendringer i kommunen.

arbeidet i gang igjen forpliktet Kartverket seg til å treffe tiltak som skulle føre til forbedringer av rapporteringen til GAB.

Til § 6 Behandling av GAB-opplysninger

Når det gjelder § 6, 1 ledd a)-c), er dette i samsvar med Kartverkets opprinnelige forslag. Kartverket har imidlertid fått tilbakemeldinger som viser at brukerne vil trenge retningslinjer, og foreslår at man av pedagogiske årsaker tar inn i kommentarene til bestemmelsen det som stod i Kartverkets tidligere forslag:

I mange tilfeller vil det være en glidende overgang mellom offentlige formål og formål av mer kommersiell eller privat karakter. Offentlige etater vil ofte drive med begge deler i dag, og private firmaer og personer kan utføre oppgaver av begge typer. I den grad det offentlige driver med næringsvirksomhet, må denne likestilles med privat næringsvirksomhet. Offentlig behandling vil også kunne omfatte bruk i stiftelser og andre organisasjoner som utfører arbeid i offentlig interesse.

Når private firmaer utfører bestemte oppgaver etter skriftlig avtale med en offentlig etat, vil de ofte være databehandlere.² Databehandler trenger ikke hjemmel, dette er behandlingsansvarliges ansvar.

I mange sammenhenger har det offentlige behov for å spre informasjon til allmennheten. En viktig type mottagere er personer som trenger informasjon for å forholde seg til det offentliges saksbehandling, for eksempel for å få fylt ut en søknad.

Personvern hensyn tilsier at man må avveie om spredningstypen er adekvat i forhold til formålet. Valget kan være mellom å gjøre informasjon fritt tilgjengelig for alle, eller kreve at man har en viss interesse for å få den utlevert. Typen informasjon vil her være viktig, men det må også tas hensyn til en fornuftig og økonomisk forsvarlig gjennomføring av offentlig oppgaver.

Disposisjoner over fast eiendom omfatter alle typer privat- og offentligrettslige transaksjoner, som kjøp og salg, pantsetting og andre heftelser, søknader om byggetillatelse, reguleringsendringer og fradeling etc. Aktuelle behandlere kan, foruten eierne av de aktuelle eiendommer, være eiendomsmeglere, banker, forsikringsselskaper, landmålere og entrepenørselskaper.

Ut fra andre kommentarer Kartverket har mottatt, synes det å være en viss sammenblanding av kriterier for tilgang og teknologi for tilgang. Når man har fått tilgang til hjemmelsopplysninger, basert på avveining av hensyn og konkrete behov for slik informasjon, må den teknologiske løsningen for å søke fram informasjonen være uten betydning, for eksempel om man da velger en søkefunksjon, klikker på kart eller lignende. Dette bør fremgå av kommentaren til forskriften, igjen av rent pedagogiske årsaker.

§ 6, 2 ledd tilsvarende POL § 8, f) og gir anvisning på den avveining som skal gjøres i forholdet mellom den behandlingsansvarliges interesser på den ene siden og hensynet til personvernet på den andre siden. For så vidt gjelder skjønnsstemaet *berettiget interesse* erkjenner Justisdepartementet at det vil bli en framtidig rettsutvikling, og Datatilsynet har påtatt seg en veiledningsfunksjon i forhold til denne utviklingen, jf. Ot.prp. nr. 92 (1998-99) s. 109.

Med dette som utgangspunktet bør man benytte anledningen til å legge føringer for framtidig rettsutvikling ved å profilere GAB-informasjon som **eiendomsinformasjon**, og å vektlegge hensynet til at den enkelte behandlingsansvarlige har ansvaret for at behandlingen er lovlig.

² Definisjon i POL § 2:

4) *behandlingsansvarlig: den som bestemmer formålet med behandlingen av personopplysninger og hvilke hjelpemidler som skal brukes,*

5) *databehandler: den som behandler personopplysninger på vegne av den behandlingsansvarlige,*

Mange typer offentligrettslig lovgivning vedrørende bruk av grunn og bygninger inneholder søknadsordninger som involverer nabohensyn og andre tredjemannshensyn, det kan gjelde søknad om tillatelse etter plan- og bygningslov, forurensningslov, kommunehelsetjenestelov, lov om vann- og kloakkavgifter, etc. Den som pretenderer et behov for eiendomsinformasjon for slike formål gjennom *egenerklæring*, skal i utgangspunktet ha tilgang til denne informasjonen. Hensynet til at andre ikke skal lide et rettighetstap i forhold til sine eiendommer og interesser for øvrig, er også et selvstendig argument for at opplysninger om deres navn og bostedsadresse blir gjort kjent.

Hvis den som mottar informasjonen bruker den til annet formål enn det han pretenderer og ikke melder dette særskilt, begår han et straffesanksjonert brudd på POL. Dette lovbruddet står på egne ben og er informasjonsavgiveren uvedkommende. Selv om skjønnsstemaet *berettiget interesse* skal virke som en generell overbygning og tolkingsveiledning i forholdet til § 6 første ledd litra a)-c), kan det være grunn til å innarbeide en særskilt spesifisering av ovennevnte i et eget § 6, d):

Behandling kan alltid skje for:...

d) å ivareta nabohensyn og andre tredjemannshensyn i de søknads og meldingsordninger som er etablert i offentligrettslig lovgivning knyttet til bruk av grunn og bygninger”

Til § 7 Utlevering av GAB-opplysninger

I Kartverkets opprinnelig utkast til GAB-forskrifter kom det tydelig fram at behandling av GAB-opplysninger krever hjemmel etter POL, men at GAB-forskriftene bare er en mulig hjemmel. Det er opp til den enkelte mottaker å ta ansvaret for at behandlingen er lovlig, i samsvar med POL's regler om egenkontroll. Kartverkets oppgave er å informere om dette og om hvor langt hjemmelen etter GAB-forskriften går.

Ordlyden i departementets forslag er mer uklar. Det fremgår riktignok av kommentaren til § 7 at man selv må ta ansvaret, men i selve forskriften kommer forholdet mellom hjemmelen i § 6 og systemet for utlevering etter § 7 ikke fram. At dette fremgikk av teksten vil være langt mer pedagogisk og spare Kartverket for en mengde arbeid med å måtte forklare det opplagte til alle som spør. Se også kommentarer til § 6 over.

Et annet punkt som ikke kommer klart nok fram, er forskjellen mellom hjemmelsopplysninger med tilhørende personadresser, og annen type eiendomsinformasjon knyttet til eiendommer eid av privatpersoner. Dette fremgår av departementets høringsbrev, og bør inngå i kommentarene. Kartverket mener at skillet mellom direkte og indirekte personopplysninger er viktig og avgjørende for vurdering av tilgangen etter § 6, særlig under 2 ledd. Imidlertid har dette nå bare blitt gjenspeilt i den uklare regelen i 4 ledd, og det fremgår ikke av kommentarene at dette skillet vil være et viktig poeng ved interesseavveiningen etter § 6, 2 ledd.

Når det gjelder § 7, 2 ledd, mener Kartverket at meningen med en slik regel må være at vilkårene skal knyttes til at man har betalt for en bestemt type bruk. Dette vil være helt uavhengig av hva slags bruk som kan gjøres av personvernmessige årsaker, hvis ikke blir dette svært vanskelig å håndtere i forhold til § 6. Dette mener Kartverket ikke kommer godt nok fram i departementets forslag.

Kartverket mener videre at bestemmelsen i 2 ledd er unødvendig fordi bestemmelsen om at det kan tas vederlag (§ 9) gir hjemmel for slike vilkår. I alle fall bør 2 ledd, hvis den skal beholdes, flyttes til § 9.

I § 7, 4 ledd har departementet generalisert en bestemmelse som av Kartverket ble foreslått for Internett, til å gjelde *utlevering uten begrensninger*. Dette er etter Kartverkets mening en unødvendig generalisering som det ikke er noe behov for, og som vil skape tolkningsproblemer ved anvendelsen av forskriften, særlig i forhold til § 6. Man må kunne løse utlevering av opplysninger fritt, så lenge det er fastslått at hjemmel etter § 6 er tilstede, med unntak for der bruk av en bestemt

teknologi skaper juridiske problemer. I slike tilfeller er det ingen grunn til at ikke en forskrift skal kunne være teknologispesifikk.

Årsaken til at man laget en bestemmelse med henblikk på Internett, var at POL §§ 29 og 30 om overføring til utlandet skapte et særlig juridisk problem ved bruk av Internett. Hensynet til overføring til utlandet kan imidlertid ivaretas av Kartverket etter de regler som skal gis etter siste ledd i paragrafen. Kartverket har allerede en dialog med Datatilsynet om hvilke Internett-løsninger som kan godtas, både for kommunene og Kartverkets egen bruk.

Videre har man tatt med foretaksnummer og i det hele tatt utformet bestemmelsen slik at den ser ut til å omfatte alle eiere av eiendommer. Personvern hensyn gjelder bare for privatpersoner.

Kartverket mener derfor at 4 ledd må strykes, eller eventuelt presiseres i forhold til det den er ment til å dekke. Kommentaren til paragrafen sier at dette leddet gjelder Internett eller tilsvarende kommunikasjons-kanal, og dette må da kunne skrives i selve forskriften.

Ut fra dette foreslår Kartverket at § 7 skal se slik ut:

Statens kartverk kan bemyndige kommuner og andre offentlige organer til å utlevere opplysninger. Den tjenesteleverandør som er operatør for dens sentrale GAB-databasen kan få tillatelse til å levere ut opplysninger på vegne av Statens kartverk, direkte eller via egne distributører.

Informasjon som inneholder personopplysninger kan utleveres dersom mottakeren informeres om at behandling av personopplysninger krever et særlig grunnlag. Dette grunnlaget kan være § 6, samtykke fra den registrerte eller annen lovhjemmel. Statens kartverk plikter å informere om i hvilken grad bruk er omfattet av § 6.

Statens kartverk kan i nærmere definerte tilfeller unnta informasjon fra utlevering, dersom vitale personlige eller offentlige interesser tilsier dette.

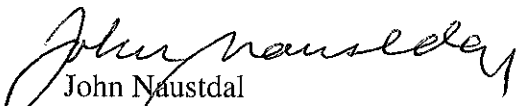
Bestemmelser om behandling og utlevering gjelder tilsvarende for utlevering av opplysninger til land innenfor det Europeiske Økonomiske Samarbeidsområdet (EØS). Utlevering til andre land skjer etter bestemmelser som utarbeides av Statens kartverk i samsvar med Datatilsynets retningslinjer.

Til § 11 Klagerett

Bestemmelsen dekker klage over utlevering av informasjon. Imidlertid kan det tenkes at noen ønsker å påklage en avgjørelse om retting etter § 5, og da må det bestemmes hvem som er klageinstans. Det ville være naturlig at dette er Kartverket.

Til slutt vil Kartverket uttrykke tilfredshet med at det nå kommer nye og oppdaterte forskrifter. Dersom departementet ønsker å diskutere enkelte ting nærmere, ta gjerne kontakt.

Vennlig hilsen

John Naustdal
Direktør
Landdivisjonen

Heming Herdlevær
Fagdirektør